

ЦРАС №: 89 / 05.05.2017

РЕЦЕНЗИЯ

На

дисертационния труд на тема "КИНЕЗИТЕРАПИЯ СЛЕД СУХОЖИЛНИ ТРАНСПОЗИЦИИ В ОБЛАСТТА НА РАМЕННА СТАВА ПРИ ПАЦИЕНТИ С РОДОВА ТРАВМА НА РАМЕНЕН СПЛИТ" представен от НАДЕЖДА АНТОНОВА ПОПОВА, за присъждане на ОНС "ДОКТОР"

Рецензент: проф. Евгения Димитрова, дн

Родовата травма на раменния сплит (РTPC) при голяма част от децата води до трайни изменения в структурата и функцията на горния крайник. При тях реконструктивната хирургия прилага мускулно-сухожилни транспозиции, което предлага един отличен шанс за компенсация и подобряване на функцията. Успехът на този вид операции зависи както от добрата хирургична техника, така и от следоперативното поведение. Те са предизвикателство към кинезитерапевта по отношение на методиката за функционално възстановяване. Специфичните особености на анатомо-биомеханичните изменения след операцията изискват прилагане на адаптирана към конкретния индивид, научнообоснована методика на кинезитерапия.

В този смисъл темата на дисертационния труд е интересна и актуална.

Работата е правилно структурирана. Разработена е на базата на богата библиографска справка по третирания проблем от 143 литературни източника (15 на кирилица и 127 на латиница и 1 уебсайт), като над 50% от източниците са от последните 10 години. Включва увод и четири глави – постановка на проблема; цел, задачи, организация на изследването и

програма за кинезитерапия; резултати и анализ, изводи и препоръки. Общ обем 158 страници (включително 22 диаграми и 35 таблици, 54 фигури и 5 приложения).

Литературният обзор е представен в 56 страници. В подходящ вид са разгледани въпросите за анатомо-функционалните особености на раменния комплекс и раменния сплит, разпространение на РТРС, рискови фактори, патогенеза и протичане на заболяването, клинична картина и патокинезиологични промени, неоперативно и оперативно лечение, функционално изследване на пациенти с РТРС, насоки за кинезитерапевтично поведение след сухожилни транспозиции в областта на раменна става при РТРС. Направена е критична оценка на най-новите схващания и знания по разгледаните въпроси. Докторантката е направила анализ и е извела някои заключения по проучената литература. Умело е изразила собствено отношение по проблемните теми. Уточнила е проблемите, които не са проучени достатъчно, както и проблемите, които не са проучени по принцип. Личи умението ѝ да работи с литературните източници. Считам, че тази част на дисертационния труд има приносен характер във връзка с отчитането на положителните и слабите страни на данните от литературния обзор, уточняването на нерешените проблеми свързани с кинезитерапията на този контингент болни и включването им в дисертационния труд като задачи за решаване.

На базата на литературния обзор е изведена **работната хипотеза**.

Целта на проучването е правилно формулирана.

За реализирането ѝ докторантката е определила 6 задачи, които добре очертават основните насоки на изследването.

Изследването е извършено за период от 4 години (2012 – 2016 г.) и включва 32 лица, претърпели мускулна транспозиция в областта на раменна става по повод РТРС – тип Дюшен-Ерб. Оперативната намеса е извършена в УМБАЛСМ „Н.И. Пирогов“ и УМБАЛ „Софиямед“ от доц. д-р Маргарита

Кътева, дм и екипа ѝ. Процедурите по кинезитерапия са проведени в НСА „Васил Левски” – Катедра „Теория и методика на кинезитерапията”, Спортно-възстановителен център „БМД – Кинетика”, както и в условията на домашна рехабилитация. Уточнени са критериите за включване в извадката.

Направена е характеристика на изследвания контингент по пол, възраст, засегнат крайник и вид на транспозицията. Разгледана е връзката на увредата с начина на раждане на детето, както и разпределението на пациентите в различните региони на страната.

Резултатността от приложената операция и кинезитерапия е отчетена чрез подходящи методи и тестове за функционално изследване и оценка: анамнеза, изследване обема на движение в засегнатите стави чрез гониометрия, мускулната сила и оценка на комплексната функция на горен крайник, чрез Модифицирана скала на Малет и Children's Hand-use Experience Questionnaire (CHEQ). Съобразно задачите на проучването функционалните изследвания са проведени предоперативно, на 12, 18 и 24 ПОС. Принос към този раздел е модифицирането на Скалата за активни движения – мускулна степенуваща система. За по-ясно отдиференциране функцията на m.pectoralis major оценяването на аддукцията в раменна става е заместено с хоризонтална флексия. Личи собственото критично отношение и професионализъм на докторантката при подбора на тестовете за функционална диагностика, умението ѝ за правилен избор и адаптиране на тестовете към конкретния клиничен проблем и период на кинезитерапия.

Разработена е специализираната кинезитерапевтична методика, която обхваща следните периоди на възстановяване:

- имобилизационен период – 0 до 6 постоперативна седмица (ПОС)
- максимално-протективен период – 6 до 12 ПОС
- умерено-протективен период – 12 до 18 ПОС
- минимално-протективен период – 18 до 24 ПОС.

Направено е подробно и кинезиологично обосновано описание на прилаганите терапевтични упражнения. Уточнени са функционални критерии за преминаване от един към следващ период на лечение. Методиката е богато онагледена със снимки на упражненията, което я прави ясна и достъпна, както за професионалисти така и за родители, които могат активно да подпомагат лечебния процес.

В този раздел намираме най-съществените приноси на докторантката, а именно:

- успешно, ранно прилагане на терапевтични упражнения и мануални техники, даващи възможност за прецизна дозировка и балансиране между необходимостта от протекция и мобилизация на анатомичните структури;
- прецизна биомеханична, физиологична и кинезиологична обосновка на използваните средства на кинезитерапия;
- създаване на научнообоснована специализирана кинезитерапевтична методика за функционално възстановяване на деца след мускулна транспозиция в областта на раменна става по повод РТРС – тип Дюшен-Ерб.
- разработване на брошура за родителите с онагледяване на упражненията и подробни методични указания.

Направеният **анализ на функционалните резултати** е задълбочен и прецизен. Изследван и анализиран е ефекта на кинезитерапията върху пасивния и активния обем на движение в раменната става, отчетен чрез гониометрия; мускулната функция, отчетена по Скалата за активни движения и върху комплексната функция на горния крайник, според Модифицираната скала на Малет и Children's Hand-use Experience Questionnaire (CHEQ). Отчетено е статистически достоверно значително подобрене при изследваните функционални показатели, което потвърждава ефективността на приложената мускулна транспозиция и методика на кинезитерапия при

изследвания контингент болни. Сравнението на получените резултати с литературни данни, сочи близки и по-добри функционални възможности след приложеното лечение при експерименталната група болни.

Изследвани са зависимостите между някои следоперативни показатели, чрез корелационен анализ. Общата абдукция по Модифицираната скала на Малет е определена като водещ фактор, оказващ най-голямо влияние върху другите тествани показатели. Резултатите са обективизирани чрез подходящи методи за статистическа обработка и анализ, които подкрепят направените обсъждания и заключения. Докторантката демонстрира своя професионален опит, като с голяма компетентност обосновава, анализира и обобщава данните от изследванията.

Освен подробният анализ и обсъждането на всеки един от изследваните показатели, в края на труда са изведени **5 обобщени извода и 4 препоръки за клиничната практика**, които логично следват от разработката.

Научните приноси на дисертационния труд, според мен, са следните:

- Апробирана и приложена на практика е оригинална, научно-обоснована, **методика на кинезитерапия** след мускулна транспозиция в областта на раменна става по повод РТРС – тип Дюшен-Ерб.

- Разработен е **алгоритъм на функционално изследване**, който дава достатъчно добра оценка на функцията на горния крайник и е надежден за проследяване на функционалното възстановяване при такъв тип оперативно лечение.

- Разработени са **указания за самостоятелно упражняване** в имобилизационния период.

- Проследени са резултатите и е доказан положителен ефект от приложението на специализираната методика на кинезитерапия.

- Направени са мотивирани и обобщени изводи и полезни препоръки за клиничната практика.

Във връзка с научното изследване са представени 3 публикации в авторитетни специализирани списания на български и доклади от научни конференции на английски език, както и 3 съобщения на научни форуми..

Авторефератът е изработен в съответствие с изискванията и отразява правилно съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационния труд на тема “КИНЕЗИТЕРАПИЯ СЛЕД СУХОЖИЛНИ ТРАНСПОЗИЦИИ В ОБЛАСТТА НА РАМЕННА СТАВА ПРИ ПАЦИЕНТИ С РОДОВА ТРАВМА НА РАМЕНЕН СПЛИТ” представлява един завършен научен труд, с подчертани научни и лечебно-практически приноси в областта на ортопедията, травматологията, кинезитерапията и функционалната диагностика на опорно-двигателния апарат.

Препоръчвам на Уважаемите членове на Научното жури да гласуват **положително** за присъждане на образователната и научна степен “Доктор” на НАДЕЖДА АНТОНОВА ПОПОВА, в професионално направление 7.4 Обществено здраве, научна специалност Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура).

София, 14. 05. 2017 г.

Рецензент:

проф. Евгения Димитрова, ДН